

10. *Шумпетер Й.* Теорія економічного розвитку. Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла экономической конъюнктуры / *Й. Шумпетер.* – М. : Прогресс, 1992. – 231 с.

11. *Van Duijn.* The Long Wave in Economic Life / *Van Duijn* // *Veconomist* 125, N4, 1977 – P. 544-576.

12. Oslo Manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data 3rd edition. A Joint Publication of OECD and Eurostat. OECD/EC, 2005 (Руководство ОСЛО. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям. 3-е изд., совместная пуб. ОЭСР и Евростата / Пер. на рус. яз. – М. : ГУ «Центр исследований и статистики науки», 2008. – С. 46.

13. *Ricardo.* «Principles of Political Economy», 3rd ed. London, 1821, p. 479.

УДК 336.748.12

ОСОБЛИВОСТІ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

PECULIARITIES OF INFLATION PROCESSES IN UKRAINE

БАС Т.В., ВОЛОШКО І.О., БОГДАН Д.С., студенти*

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

В статті розкрито сутність інфляції як фінансової категорії вплив інфляційних процесів на стан сучасної економіки України. Визначено періоди знецінення гривні та її вплив на цінову політику. Проаналізовано динаміку індексів споживчих цін за 1991-2018 рр. Розглянуто заходи щодо оздоровлення фінансової ситуації в Україні.

Ключові слова: *Інфляція, інфляційні процеси, рівень інфляції, макроекономічний показник, ВВП, фінансова криза.*

The essence of inflation as a financial category is revealed in the article. The periods of depreciation of hryvnia and its impact on pricing policy are determined. The dynamics of consumer price indices for the years 1991-2018 has been analyzed. Measures to improve the financial situation in Ukraine are considered.

Key words: *Inflation, inflation processes, inflation rate, macroeconomic index, GDP, financial crisis.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інфляція є однією з найбільш гострих проблем сучасного розвитку економіки. Ключовою проблемою державної економічної політики є приборкання високої інфляції та її підтримання на сприятливому для економіки рівні

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню причин виникнення інфляції, її динаміці та соціально-економічним наслідкам присвятили свої роботи багато відомих іноземних і вітчизняних вчених, зокрема Р. Кембелл, Р.Г. Габбард, Дж. Кейнс, С. Фішер. Дослідженням антиінфляційної політики та інфляційних чинників України займалися такі вчені, як: В. Федоренко, А. Гриценко, А. Сменковський, Д. Богиня, Т. Волинський, В. Пинзеник, С. Панчишин та ін. Наукові теоретичні й конкретно-економічні роботи вчених внесли істотний вклад у дослідження проблеми інфляції. Проте, не зважаючи на те що, процеси аналізу та дослідження інфляційних процесів в Україні проводяться безперервно з часу становлення незалежності країни вони потребують подальших досліджень у таких напрямках як, причини виникнення інфляції, дослідження її динаміки та соціально-економічні наслідки, а також питання управління та регулювання інфляцією.

* Науковий керівник – Луценко О.А., к.е.н., доцент

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз динаміки інфляційних процесів в Україні, визначення факторів впливу на інфляцію.

Виклад основного матеріалу. Така своєрідна властивість паперових грошей як інфляція відома вже дуже давно. У перекладі з латинської мови «inflatio» – вздуття) це стійке зростання загального рівня цін, яке виникло внаслідок порушення макроекономічної рівноваги, коли значна частина грошової маси виявилась не забезпеченою економічними благами.

Сьогодні в економічній науці не існує єдиних підходів щодо причин, наслідків і основних напрямів боротьби з інфляцією в умовах ринкової економіки. Проте, дуже гостра проблема інфляції стоїть в Україні. Так, в 1991 р. проголошення курсу на незалежність – Україну охопила глибока інфляція, з якої вона почала виходити лише з 2000 р. Той період для України був перехідним, ринкові методи перепліталися з командно-адміністративними. Внаслідок розпаду СРСР Україна «дістала у спадок» високо затратну, високомонopolізовану країну. Країна не мала розробленого чіткого плану для кардинальної зміни економіки, а проводила свої реформи, які виявилися неефективними.

Наступним роком глобальної фінансової кризи був 2008 рік. У цей період відбувалося широке скорочення бізнесу, чисельне безробіття та скорочення державних доходів.

У 2014 році становище країни ще погіршилося, на фоні ведення воєнних дій на сході яке, сприяло значному падінню обсягу промислового виробництва. Майже єдиною галуззю національної економіки, де спостерігалось зростання виробництва продукції було сільське господарство. За даними державного комітету статистики України у листопаді 2014 року спостерігалось зниження споживчих цін до 19 % порівняно з 24 % у попередньому місяці [3].

На початку 2015 року показник споживчих цін характеризується тенденцією до зростання, який становив 34,5 %, що є найбільшим показником протягом останніх двох десятиліть. Причиною цього стало відчутне коливання обмінного курсу національної валюти відносно дол. США, що і спричинило знецінення гривні (рис. 1).

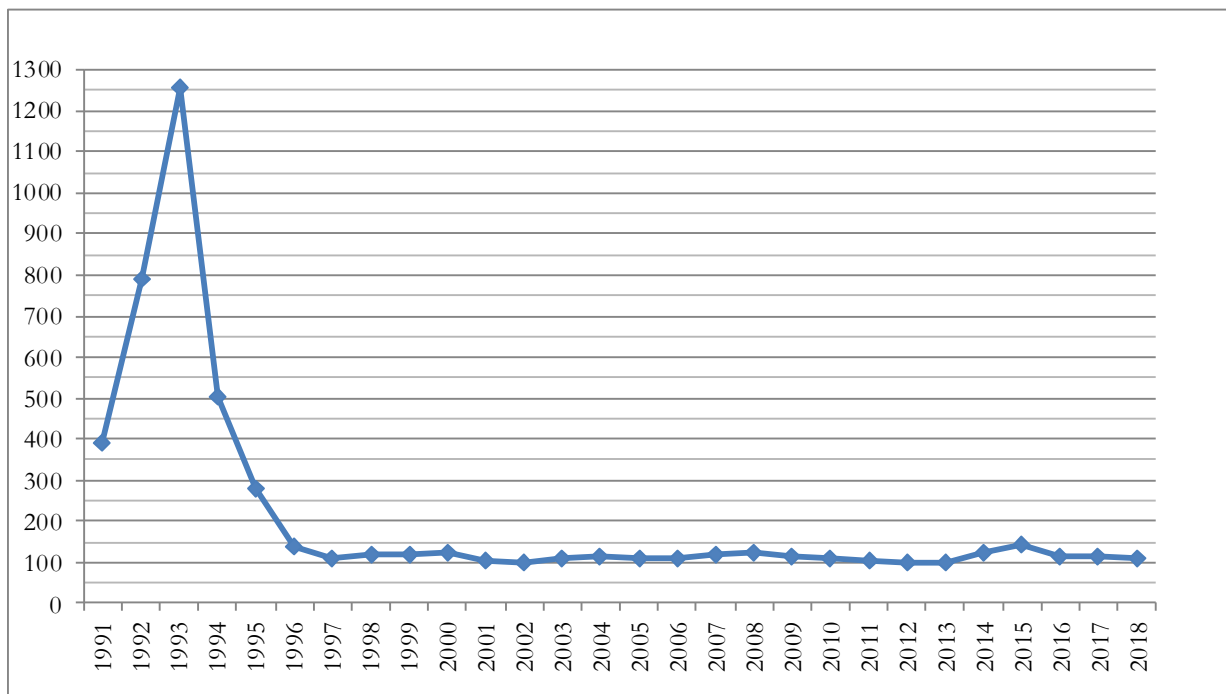

Рис. 1. Індеси споживчих цін у 1991-2018 рр.

Також, слід зауважити, що постійною причиною посилення інфляції в Україні традиційно є доларизація економіки. Обмінний курс залежить не тільки від кількості доларів, але й від кількості бажаних його придбати. Найбільш критичними для України були 2000, 2008, 2014, 2015 роки.

Сучасна економічна наука розрізняє два типи інфляції:

- інфляцію попиту;
- інфляцію пропозиції (витрат).

За інфляції попиту домашні господарства витрачають гроші швидше, ніж виробляють і, відповідно, надходять до ринку товари та послуги. За цих умов виникає економічна ситуація, що характеризується дефіцитом товарів та послуг. Це явище було притаманне адміністративній економіці колишніх соціалістичних країн, населення яких протягом десятків років терпіло тотальний товарний дефіцит. За умов ринкової економіки інфляція попиту, тобто зростання цін, яке спричиняється перевищенням попиту над пропозицією товарів та послуг, відбувається за екстремальних умов, а саме воєн та революцій, природних катаклізмів і соціальних потрясінь.

Другий, досить поширений, тип інфляції – грошова інфляція, або інфляція витрат, яка виникає і набуває розвитку в результаті надмірної грошової емісії та кредитної експансії. Цей тип інфляції також спостерігається під час воєнних лихоліть, післявоєнної розрухи, в умовах проведення політики «шокової терапії» в країнах перехідної економіки. Оскільки в країнах перехідної економіки досить сильним її компонентом залишається монополізація виробництва як пережиток централізованої економіки, то інфляційний процес, окрім товарного дефіциту та надмірної грошової емісії, значною мірою посилюється також монопольним диктатом цін. Водночас економічна свобода та мотив максимізації доходів в умовах розумної державної політики все більше стимулюють підприємницьку діяльність.

Уряду кожної країни, що знаходиться в кризі, слід проводити антиінфляційну політику, яка включає в себе систему заходів, спрямованих на поновлення рівноваги між товарним і грошовим ринками, і передбачає ріст пропозиції за скорочення попиту, тобто підвищення товарності економіки і скорочення непродуктивних витрат, насамперед дефіциту державного бюджету. Стратегічним завданням виступає всебічне підвищення темпів економічного зростання, створення сприятливих умов для розширення виробничих інвестицій. Важливим тактичним завданням є зниження ажіотажного попиту і обмеження інфляційних очікувань. Ефективна антиінфляційна політика має базуватися на об'єктивних, економічно обґрунтованих системних прогнозах.

Основними методами антиінфляційної політики повинні бути зниження дефіциту державного бюджету, припинення фінансування збиткових підприємств, зменшення непродуктивних витрат, контроль над зростанням заробітної плати, підтримка стабільності грошової одиниці як усередині, так і зовні, тощо. Серед ефективних методів боротьби з інфляцією нами було виділено такі: контроль над грошовою масою; стабілізація інфляційних очікувань населення; збільшення ступеня товарності економіки; зменшення податків; регулювання валютного курсу.

Висновки. Проаналізувавши всю ситуацію, пов'язану з інфляційними процесами в Україні, можна зробити висновок, що вони були спричинені низкою факторів та мають різні форми прояву. В сучасних умовах інфляція проявляється у вигляді підвищення товарних цін, девальвації гривні, зниження купівельної спроможності населення, активного розвитку тіньової економіки, збільшення соціальної нерівності, недовіра людей до банківської системи.

Критична ситуація в країні вимагає запровадження ефективних заходів щодо подолання інфляції із урахуванням зарубіжного досвіду, серед яких є: ліквідація тіньової діяльності в країні; контроль за грошовим обігом; подолання бідності; стабілізація рівня цін. Тож перспективами подальших досліджень повинні стати інструменти прогнозування інфляційних процесів з розробкою засобів збалансування її наслідків.

Література.

1. **Ажевiтiн С.** Парадокси монетарної політики НБУ. Жовтень 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
2. OECD. Key Issues for Digital Transformation in the G 20, Berlin 2017 [Electronic resource]. – Available at : <https://www.oecd.org/g20/key-issues-for-digital-transformation-in-the-g20.pdf>.
3. Офіційний сайт державної служби статистики в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

4. **Борейко В.** Можливість поєднання в сучасних економіках ідей кейнсіанства та монетаризму / **В. Борейко** // *Вісник економічної науки України*. – 2013. – № 2. – С. 17-20.
5. **Рибалкін В.О.** Основи економічної теорії: [посібник] / **В.О. Рибалкін, М.О. Хмелевський, Т.І. Біленко** та ін. – Київ : ВЦ «Академія», 2002. – 352 с.
6. **Базилевич В.Д.** Економічна теорія: Політекономія: [підручник] / За ред. **В.Д. Базилевича**. – [7-ме вид., стер.]. – К. : Знання-Прес, 2008. – 719 с.

УДК 351.71

МЕНЕДЖМЕНТ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ MANAGEMENT IN STATE AUTHORITIES

БОГУЛА С.П., ДЕРКАЧОВА А.А., ЛІХОМАН І.М., студенти магістратури*
Харківський національний технічний університет
сільського господарства ім. Петра Василенка

У статті наведені теоретичні узагальнення удосконалення менеджменту органів державної влади, проведено аналіз процесу становлення нової моделі управління органів державної влади, визначені проблемні питання та розроблена система заходів щодо їх вирішення. Висвітлено основні визначення поняття менеджменту. Запропоновано шляхи удосконалення менеджменту органів державної влади.

Ключові слова: менеджмент, держава, державна служба, державне управління, суспільство, механізми.

The article presents theoretical generalizations of improvement of management of state authorities, analyzes the process of formation of a new model of management of state authorities, identifies problematic issues and develops a system of measures to solve them. The basic definitions of the concept of management are explained. Ways to improve the improvement of management of state authorities are proposed.

Key words: management, state, public service, state administration, society, mechanisms.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Основною тенденцією змін управління на державній службі в європейських країнах стало перенесення управлінських методів і технологій з комерційної сфери в державну. Підходи та технології управління, відпрацьовані в комерційних фірмах впроваджуються в практику управління державних організацій: авторитарне управління змінює менеджмент участі, монополію з надання послуг змінює змагання, конкуренція з надання послуг, механізм бюрократії перетворюється на механізм ринку і т. д.

У державних організаціях нового типу змінюється роль керівника – це лідер, який допомагає співробітникам самостійно виробляти нові підходи, удосконалювати прийоми і методи виконуваної роботи, перетворювати колектив в єдину монолітну команду, здійснювати налаштування цієї команди і показувати особистий позитивний вплив на вирішення спільних завдань [5].

У процесі становлення нової моделі управління змінюється і роль персоналу. Інвестиції в людський капітал є настільки ж важливими, як і інвестиції в основні фонди. обов'язковим стає безперервне навчання державних службовців.

Перехід управління на державній службі від традиційної бюрократичної моделі до нової моделі управління, орієнтованої на пошук ефективного вирішення проблем, характеризується

* Науковий керівник – Подольська О.В., к.е.н., доцент